

[Udenrigsministeren.]

Forhandlingsdelegationernes forslag tiltrådtes straks af de tre regeringer, og den 5. august kunne de tre landes udenrigsministre på deres regeringers vegne undertegne aftalen i Moskva.

I forbindelse med undertegnelsen blev der fra alle tre regeringers side givet udtryk for ønsket om, at traktaten måtte få den bredest mulige tilslutning fra verdens nationer, og mere end hundrede lande har da også indtil nu benyttet sig af den bestående adgang til at tilslutte sig traktaten. Fra dansk side blev den som nævnt på regeringens vegne undertegnet den 9. august 1963.

De tre oprindelige deltagerstater har nu alle ratificeret traktaten og foretaget den fornødne gensidige deponering af deres ratifikationsinstrumenter, således at traktaten efter sin egen derpå sigtende bestemmelse er trådt i kraft.

Om traktatens indhold tillader jeg mig at henvise til de til forslaget knyttede bemærkninger.

Jeg finder det imidlertid hensigtsmæssigt kort at gøre et par bemærkninger om traktatens indhold, de reaktioner, den har affødt, og den danske regeringens synspunkter.

Det vil være fremgået af min gennemgang af de forhandlinger, som er gået forud for traktatens afsluttelse, at hovedemnet har været spørgsmålet om den til en overenskomst knyttede internationale kontrolinstans, herunder sammensætningen, beføjelserne og organisationen. I traktaten af 5. august 1963 har der helt kunnet bortses fra en inspektions- og kontrolordning i erkendelsen af, at det umiddelbart med det nuværende nationale måleapparat vil være muligt at konstatere, hvorvidt kernevåbensprængninger finder sted i atmosfæren, det ydre rum og under vandet. Derimod omhandler traktaten som nævnt ikke underjordiske forsøg, dog at sådanne, hvis de bevirker tilstedeværelse af radioaktivt affald uden for vedkommende stats grænser, omfattes af forbuddet. Det må nok påregnes, at både De Forenede Stater og Sovjetunionen vil ønske at supplere deres nuværende våbentekniske viden ved at gennemføre underjordiske forsøgssprængninger, formentlig i første række med henblik på yderligere udvikling af mindre nukleare våben. I denne

forbindelse vil jeg dog gerne erindre om, at de tre regeringer i traktatens præambel erklærer, at de søger at opnå en standsning af alle forsøgsekspllosioner med kernevåben for bestandig, og at de er besluttede på at videreføre forhandlinger i dette øjemed.

De tre atommagters indbydelse til at tilslutte sig traktaten mødte modstand i visse lande, i første række i Frankrig og Kina.

Den franske regering har gjort det klart, at den ikke ønsker at tilslutte sig traktaten. Den fremhæver, at Frankrig vel anerkender betydningen af den trufne aftale, men mener, at så længe ingen af traktatens oprindelige deltagere har givet afkald på besiddelse af kernevåben eller har taget skridt til afskaffelse af de for kernevåbenenes anvendelse fornødne fremføringsmidler, vil rådigheden over disse afgørende våben fortsat være nødvendig for stater, der ønsker at bevare stormagtsrang. Det er derfor Frankrigs erklærede hensigt at fortsætte med opbygningen af en selvstændig kernevåbenstyrke.

Den kinesiske regerings beslutning om ikke at tiltræde traktaten må opfattes som resultatet af militærpolitiske overvejelser og indgår sikkert også som et led i den løbende konflikt mellem Kina og Sovjetunionen. Kina har således over for Sovjetunionen tilkendegivet, at traktaten efter kinesisk opfattelse indebærer en svigten af de kommunistiske ideer og fremtræder som en kapitulation over for vestmagterne.

Uanset de indvendinger, der således er gjort mod traktaten, er det den danske regerings oprigtige håb, at udviklingen hurtigt vil muliggøre, at alle stater vil se sig i stand til at tilslutte sig traktaten. Dens værdi vil på længere sigt ikke mindst bero på universel tilslutning. Det er derfor med glæde, at det kan konstateres, at langt den overvejende del af verdens lande allerede på indeværende tidspunkt har underskrevet traktaten.

Når den danske regering har valgt at tilslutte sig traktaten, er det sket bl.a. i erkendelse af, at traktaten er et realistisk forsøg på at tilvejebringe en afspænding mellem øst og vest, at traktaten med øjeblikkelig virkning yder en garanti for, at de store atommagter ikke forårsager en yderligere radioaktiv forurening af atmosfæren, at traktaten — skønt den ikke om-